

Sygn. akt VIII GC 143/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Grygiel

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2014 r. na rozprawie

sprawy z powództwa M. R. i J. S.

przeciwko Przedsiębiorstwo (...) spółce akcyjnej w S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej Przedsiębiorstwa (...) spółki akcyjnej w S. na rzecz powodów M. R. i J. S. kwotę 33442,50 zł (trzydzieści trzy tysiące czterysta czterdzieści dwa złote i pięćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 20 grudnia 2012 roku,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 12068 zł (dwanaście tysięcy sześćdziesiąt osiem złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 143/13

UZASADNIENIE wyroku z dnia 29 września 2014

W pozwie z dnia 30 stycznia 2013 r. powodowie M. R. i J. S. wnieśli o zasądzenie od pozwanej Przedsiębiorstwa (...) spółki akcyjnej w S. solidarnie na rzecz powodów kwoty 149 002,00 zł wraz odsetkami ustawowymi od kwoty 40 885 zł od dnia 1 listopada 2012 r. i od kwoty 108 117,00 zł od dnia 20 grudnia 2012 r. oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W dniu 26 sierpnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie wydał w sprawie wyrok częściowy zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 115559,50 złotych z ustawowymi odsetkami. Wyrok ten uprawomocnił się.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że zawarli z pozwaną umowę o roboty elektryczne w (...) handlowo-usługowym (...) w C.. W umowie strony ustaliły wynagrodzenie na kwotę 165 000,00 zł plus podatek VAT w wysokości 23% płatną w terminie 14 dni od doręczenia faktury końcowej. W związku z wykonaniem umowy powodowie wystawili pozwanej faktury VAT na łączną kwotę 162 000, 00 zł netto niższą o kwotę 3 000 zł bowiem strony ustaliły, że powodowie nie wykonają części prac o tej wartości. Powodowie pomniejszyli wynagrodzenie netto o kwotę 8 100 zł tj. o kwotę zabezpieczenia z tytułu rękojmi za wady i gwarancji jakości. Za prace objęte umową pozwana zobowiązana jest do zapłaty kwoty netto 153 900 zł (162 000 – 8100), a brutto 189 297 zł. Pozwana dotychczas zapłaciła 40 295 zł co oznacza, że do zapłaty pozostała jeszcze kwota 149 002,00 zł.

Strona pozwana utrzymywała, że przedmiot umowy został wykonany z opóźnieniem. Z tego względu pozwana naliczyła powodom karę umowną za okres opóźnienia w kwocie 30 442,50 zł i wierzytelność z tego tytułu potrąciła z wierzytelnością powodów z faktury (...) z dnia 26 lutego 2013 r. Karę umowną pozwana naliczyła do dnia 25 lutego

2013 r. ponieważ do tego dnia powodowie nie zgłosili przedmiotu umowy do odbioru. Poza tym zdaniem pozwanej sporna pozostaje kwota wynagrodzenia za niewykonanie części robót elektrycznych. Wprawdzie powodowie wyceniają ją na kwotę 3 000 zł jednak w ocenie pozwanych jest to kwota przynajmniej 6 000 zł. z tego tytułu pozwana kwotę 3 000 zł przedstawia do potrącenia i potrąca z wierzytelnością powodów żadaną pozwem,

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana Przedsiębiorstwo (...) spółka akcyjna w S. zawarła z pozwanymi M. R. i J. S. działającym pod firmą (...) spółka cywilna umowę z dnia 6 sierpnia 2012 r. o roboty elektryczne. Na podstawie § 1 tej umowy pozwana zleciła powodom realizację zadania pod nazwą „budowa (...) handlowo-usługowego (...) w miejscowości C.” w następującym zakresie: instalacje elektryczne wewnętrzne wraz ze wszystkimi urządzeniami, instalacje elektryczne zewnętrzne. Zakres robót składających się na przedmiot umowy określała dokumentacja techniczna stanowiąca załącznik nr 1 do umowy. Termin rozpoczęcia robót ustalono na dzień 15 sierpnia 2012 r. a zakończenia wszystkich robót i zgłoszenia ich do odbioru na dzień 31 października 2012 r. (§ 2 umowy). Strony wartość wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy ustaliły na cenę ryczałtową w wysokości 165 000,00 zł netto plus należny podatek VAT (§ 3 ust. 1 umowy). Zapłata za należyte wykonanie przedmiotu umowy nastąpi w oparciu o faktury przejściowe, za roboty wykonane zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowy, na kwotę wynikającą z niego i określoną w dołączonym do faktury zestawieniu wartości wykonanych robót, w terminie 14 dni od daty doręczenia faktury (§ 4 ust. 1 umowy). Ostateczne rozliczenie za wykonanie przedmiotu umowy nastąpi na podstawie faktury końcowej, wystawionej w oparciu o protokół końcowego odbioru przedmiotu umowy, zatwierdzony przez wykonawcę na kwotę ustalona w dołączonym do faktury zestawieniu wartości robót wykonanych w układzie narastającym. Faktura końcowa zapłacona zostanie w terminie 21 dni od daty jej doręczenia (§ 4 ust. 2 umowy). Strony ustaliły zabezpieczenie należytego wykonania umowy oraz zabezpieczenie okresu rękojmi i gwarancji jakości w wysokości 10 % wynagrodzenia netto, co stanowi kwotę 16 500,00 zł, które miało zostać potrącone z pierwszej faktury powodów (§ 5 ust. 1 umowy). Kwota, o której mowa w § 5 ust. 1 umowy miała być zwalniana w następujący sposób: 50% zabezpieczenia w terminie 30 dni od dnia protokolarnego końcowego odbioru robót, 50 % zabezpieczenia w terminie 15 dni po upływie terminu rękojmi za wady i gwarancji jakości (§ 5 ust. 2 umowy).

Powodowie zobowiązani byli do zrealizowania przedmiotu zamówienia zgodnie ze sztuką budowlaną i wymogami ustawy – Prawo budowlane oraz przepisami BHP i ppoż. (§ 6 ust.1 umowy). Pozwana dopuściła zastosowanie przez powodów do realizacji zamówienia innych materiałów i urządzeń niż podane w dokumentacji projektowej pod warunkiem zapewnienia parametrów nie gorszych niż określone w tej dokumentacji oraz uzyskania każdorazowo jej pisemnej zgody na taką zmianę (§ 6 ust.4 umowy).

Rozpoczęcie końcowego odbioru nastąpić miało komisyjnie po zakończeniu wszystkich robót (§ 7 ust. 3 umowy). Pozwana jako wykonawca wyznacza datę i rozpoczyna czynności odbioru w terminie 14 dni od daty zawiadomienia go o osiągnięciu gotowości do odbioru, zawiadamiając o tym pozwanym (podwykonawców). Strony ustaliły, że pozwana zakończy czynności odbioru najpóźniej w 7 dniu roboczym, licząc od daty rozpoczęcia odbioru (§ 7 ust. 6 i 7 umowy). Powodowie mieli prawo do wystawienia faktury końcowej po podpisaniu protokołu końcowego realizacji przedmiotu umowy.

W § 8 ust. 1 pkt 1a) ustalono, że powodowie zapłacą pozwanej karę umowną za każdy dzień zwłoki w wykonaniu przedmiotu umowy w wysokości 0,5 % wartości wynagrodzenia brutto.

Przed podpisaniem tej umowy, w sierpniu 2012 r. pozwana przesłała do powodów, za pośrednictwem poczty elektronicznej, pisemny dokument umowy z prośbą o podpisanie umowy i odesłanie na adres pozwanej. W dniu 24 sierpnia 2012 roku pozwana ponownie przesłała pisemną umowę, którą z ramienia powodów podpisał J. S. i odesłał ją pozwanej z prośbą o przesłanie powodom podpisanej przez pozwaną umowy.

Dowody: - umowa z dnia 6 sierpnia 2012 r. (k.8-12,14-18,49-51),

- korespondencja elektroniczna (k.6-7,13).

W dniu 19 września 2012 r. powodowie wystawili pozwanej fakturę VAT nr (...) na kwotę 20 295 zł za częściowe wykonanie instalacji elektrycznej i przesłali ją pozwanej, która zapłaciła za fakturę w dniu 25 października 2012 r.

Dowody: - faktura VAT nr (...) z dnia 19 września 2012 r. z dowodem nadania (k.20-21),

- polecenie przelewu (k.21).

W dniu 10 października 2012 r. powodowie wystawili pozwanej kolejną fakturę VAT za częściowe wykonanie instalacji na kwotę 60 885 zł. Pozwana zapłaciła za tą fakturę częściowo przelewając w dniu 7 grudnia 2012 r. na konto powodów kwotę 20 000 zł.

Dowody: - faktura VAT nr (...) z dnia 10 października 2012 r. (k.22),

- polecenie przelewu (k.23).

Inwestorem przedmiotowej inwestycji była (...) spółka akcyjna w K..

Powodowie wykonali zleczone prace z wyjątkiem ustalonych przez strony części robót elektrycznych o wartości 3 000 zł, a w dniu 19 listopada 2012 r. sporządzili protokół odbioru robót, który ze strony powodowej podpisał J. S.. Prace realizowane były przez powodów głównie w miesiącach wrzesień i październik 2012 roku. Powodowie realizując prace z zakresu branży elektrycznej napotykali przeszkody, w szczególności nie był wykonany sufit podwieszany i powodowie nie mieli możliwości montażu lamp. W dniu 9 listopada 2012 roku kierownik robót zamieścił wpis w dzienniku budowanym o zakończenie robót budowlanych, wpisem z tego samego dnia inspektor nadzoru potwierdził gotowość obiektu do odbioru. W dniu 19 listopada 2012 roku w obiekcie rozpoczęto działalność handlową w postaci otwarcia (...) handlowo- usługowego (...). Nie była żadnych zastrzeżeń do jakości prac wykonywanych przez powoda. Usterki usuwane były na bieżąco na prośbę inwestora.

W związku z wykonaniem robót objętych umową powodowie wystawili i przesłali pozwanej w dniu 26 listopada 2012 r. końcową fakturę VAT nr (...) na kwotę 118 080,00 zł

Dowody: - protokół z dnia 19 listopada 2012 r. (k.24),

- pismo J. P. (k. 66), dziennik budowy (k. 135)

- faktura VAT nr (...) z 26 listopada 2012 r. wraz z dowodem nadania (k.25-16).

- częściowo zeznania świadka S. P. (k. 80)

- zeznania świadka M. S. (k. 246-247)

- zeznania świadka C. B. (k. 157)

W piśmie z dnia 16 stycznia 2013 r. powodowie wezwali pozwaną do zapłaty kwoty 158 965,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 40 885,00 zł i od kwoty 118 080,00 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Dowód: wezwanie do zapłaty wraz z dowodem nadania (k. 27-28).

W dniu 26 lutego 2013 r. pozwana wystawiła notę księgową, w której naliczyła powodom karę umowną za zwłokę w wykonaniu umowy za okres od 31 października 2012 r. do 25 lutego 2013 r. i obciążyła powodów z tego tytułu kwotą 30 442,50 zł i potrąciła tą wierzytelność z wierzytelnością powodów z faktury VAT nr (...) z dnia 26 lutego 2013 r.

Dowody: - nota księgowa nr (...) z dnia 26 lutego 2013 r. (k.52), - rozliczenie kar (k.53).

Sąd zważył co następuje:

Powodowie we wniesionym pozwie domagali się zasądzenia od pozwanej solidarnie na swoją rzecz kwoty 149 002,00 zł tytułem wynagrodzenia za instalacje elektryczne wewnętrzne i zewnętrzne wykonane na podstawie umowy z dnia 6 sierpnia 2008 r. zawartej z pozwaną, w ramach inwestycji pod nazwą „Budowa (...) handlowo – usługowego (...) w C.. W dniu 26 sierpnia 2013 roku zapadł w sprawie wyrok częściowy na mocy którego zasądzono od pozwanej na rzecz powodów kwotę 115559,50 złotych z ustawowymi odsetkami. Wyrok ten jest prawomocny.

Obecnie po uprawomocnieniu się wyroku wstępnego z dnia 26 sierpnia 2013 roku ro rozpoznania pozostała kwota 33442,50 złotych.

Niewątpliwie umowa zawarta pomiędzy stronami była umową o podwykonawstwo w zakresie prac stanowiących element procesu budowlanego określonego w umowie pomiędzy inwestorem a wykonawcą, którym była pozwana. Prace wykonywane przez powodów, dotyczyły części prac stanowiących budowę obiektu budowlanego, obejmowały ich wyodrębniony zakres, wykonywane były na podstawie dokumentacji projektowej, strony przewidziały precyzyjnie formy współdziałania, wprowadziły sformalizowany ich odbiór. Prace te dotyczyły elementów stanowiących integralną, a przy tym wyodrębnioną, część, bez której obiekt nie mógłby funkcjonować zgodnie z założeniami.

Choć powodowie nie wskazali podstawy prawnej żądania, to w tych okolicznościach faktycznych spełnione zostały przesłanki pozwalające na zakwalifikowanie umowy stron jako umowy o roboty budowlane stypizowanej w art. 647 kc.

Na gruncie rozważanej sprawy nie było sporu ani co do faktu związania stron postanowieniami umowy z dnia 6 sierpnia 2012 r., ani co do jej treści, w tym wysokości należnego powodom wynagrodzenia ryczałtowego. W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana potwierdziła bowiem, że łączyła ją z powodami umowa o roboty elektryczne, za której wykonanie przysługiwało powodom wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 165 000,00 złotych netto. Jednocześnie pozwana potwierdziła określony w umowie termin zakończenia robót i zgłoszenia ich do odbioru. Nie kwestionowała także faktu wykonania przez powodów przedmiotu umowy, wskazując jedynie, że został on wykonany z opóźnieniem. Pozwana nie kwestionowała także faktu przytoczonego w pozwie, odnośnie niewykonania części robót przez powodów z uwagi na poczynione w tym względzie uzgodnienia stron, zarzucając jedynie błędne przyjęcie wartości tych robót. Obrona strony pozwanej sprowadzała się do zgłoszonego zarzutu potrącenia na kot 33442,50 złotych (nota księgowa z dnia 26 lutego 2013 roku –karta 52) z tytułu naliczonych na mocy § 8 ust. 1 pkt 1 a kar umownych. W rozliczeniu naliczonych kar umownych (karta 54) strona pozwana wskazywała, że skoro strony procesu nie sporządziły protokołu odbioru to kary umowne należy liczyć od wartości przedmiotu umowy -kwoty 202950 złotych za okres od dnia 31 października 2012 roku- data umownego zakończenia prac do dnia 25 lutego 2013 roku (termin naliczanych kar umownych).

W § 8 ust. 1 a umowy z dnia 6 sierpnia 2012 roku strony procesu postanowiły, że kary umowne mogą być naliczone wykonawcy za każdy dzień zwłoki w wykonaniu przedmiotu umowy, w wysokości 0,5%.

Pozwany wywodził, że w niniejszej sprawie do odbioru nie doszło, gdyż powód nie zaoferował prawidłowo wykonanego przedmiotu umowy. Należy zaznaczyć, że zamawiający ma obowiązek odbioru obiektu budowlanego wykonanego zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej.

W świetle dorobku nauki prawa i orzecznictwa nie jest kwestionowane to, że odbiór dzieła może nastąpić w sposób dorozumiany, jeśli zamawiający przejmuje efekt prac i wykorzystuje go w sposób zgodny z jego przeznaczeniem społeczno- gospodarczym.

W realiach obrotu gospodarczego w praktyce często jest stosowana procedura, że inwestor podejmuje decyzje o przyjęciu robót bez zastrzeżeń, zgłoszeniu usterek lub odmowie przyjęcia robót (inspektorzy nadzoru z poszczególnych branż), a generalny wykonawca, ogranicza się do akceptacji tych decyzji i przenoszenia na odpowiednich podwykonawców obowiązku usunięcia wad robót ciężącego zgodnie z umową z inwestorem na generalnym wykonawcy. Tryb ten jest często stosowany zwłaszcza w przypadku inwestycji budowlanych o znacznym stopniu

złożoności i wykonywana prac różnych branż przez ściśle wyspecjalizowanych przedsiębiorców na zasadzie kooperacji pionowej (umów podwykonawczych) i nie stanowi obecnie sytuacji nadzwyczajnej.

W pierwszej kolejności należy ocenić w tym kontekście decyzję pozwanego, posiadającego umowę na budowę centrum handlowo- usługowego (...) w C. o przedstawieniu całości inwestycji do odbioru inwestorowi. W ocenie Sądu czynność ta zawiera w sobie co najmniej konkludentne oświadczenie o odebraniu robót od podwykonawców.

Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że pozwany jako generalny wykonawca przedstawił całość inwestycji do odbioru inwestorowi, zaś inwestor przystąpił do dokonywania czynności odbiorczych, dokonując pozytywnego odbioru. Powyższe wynika w szczególności z dziennika budowy, z którego wynika, że w dniu 9 listopada 2012 roku zarówno kierownik budowy jak i inspektor nadzoru potwierdzili, że obiekt nadaje się do odbioru. W świetle powyższego decyzję generalnego wykonawcy o przedstawieniu całości inwestycji do odbioru inwestorowi w dniu 9 listopada 2012 roku należy ocenić jako co najmniej konkludentne oświadczenie o odebraniu robót od podwykonawcy, czyli powodów.

W świetle dorobku nauki prawa i orzecznictwa nie jest kwestionowane to, że odbiór dzieła może nastąpić w sposób dorozumiany, jeśli zamawiający przejmuje efekt prac i wykorzystuje go w sposób zgodny z jego przeznaczeniem społeczno-gospodarczym. W realiach niniejszej zarówno z pisma (...) spółki akcyjnej oraz zeznań świadka C. B.-przedstawiciela inwestora wynika, że obiekt funkcjonuje, jest bez przeszkód użytkowany do dnia 19 listopada 2012 roku.

Należy zauważyć, że przedstawienie przez generalnego wykonawcę całości obiektu do odbioru inwestorowi zawiera w sobie co najmniej dorozumiany wyraz woli odebrania robót od poszczególnych podwykonawców których świadczenia składają się na gospodarczą całość stanowiącą świadczenie generalnego wykonawcy należne inwestorowi na podstawie umowy o roboty budowlane.

Przedstawiając całość prac inwestorowi generalny wykonawca czyni użytek ze świadczeń podwykonawców zgody z zamierzonym celem umów o podwykonawstwo.

Przyjęciu tej konkluzji nie stoi na przeszkodzie brak protokołu odbiorczego między powodami a pozwanym. W umowie strony nie określiły sankcji zaniechania udokumentowania odbioru w formie pisemnej zatem przyjęć należy, że forma ta została zastrzeżona jedynie dla celów dowodowych. Zgodnie z art. 74 §3 k.c. przepisów o formie pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych nie stosuje się do czynności prawnych w stosunkach między przedsiębiorcami. Zatem zaniechanie zachowania formy nie może mieć znaczenia prawnego w niniejszej sprawie.

Prawne znaczenie odbioru między podwykonawcą a generalny wykonawcą sprowadza się do tego, że od momentu dokonania odbioru wykonawca nie pozostaje w opóźnieniu z wykonaniem dzieła, a ewentualne usuwanie wad dzieła następuje w reżimie rękojmi (gwarancji jakości).

Skoro więc pozwany w świetle jego zachowania się w stosunku do inwestora przejął efekt prac powodów w dniu 9 listopada 2012 roku to nie może obecnie twierdzić, że powodowie nie przedstawiając dokumentów odbiorowych pozbawili się prawa domagania się wynagrodzenia za prace wykonane.

Pozwany zgłosił także zarzut potrącenia z tytułu naliczonych kar umownych na podstawie § 8 ust. 1 a umowy. W świetle zaprezentowanych powyżej rozważań należy wskazać, że kara umowna co najwyżej mogłaby być naliczona od dnia 31 października 2012 roku (data umownego zakończenia prac) do dnia 9 listopada 2012 roku (przedstawienie przez pozwanego inwestorowi obiektu do odbioru).

Strony zastrzegły karę umowną za zwłokę.

Odnosząc się do kwestii oceny zasadności naliczenia przez pozwaną kary umownej odwołać się należy do przepisu art. 484 kc, zgodnie z którym w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie

odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły (§ 1). Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana (§ 2). Przepis ten określa szczególną postać odszkodowania, którego źródłem może być wyłącznie wola samych stron umowy. Jest to więc określona przez strony umowy sankcja cywilnoprawna na wypadek niewykonania, czy też nienależytego wykonania zobowiązania. Może ona dotyczyć niewykonania zobowiązania. Może też dotyczyć nienależytego wykonania zobowiązania, przy czym w tym przypadku może chodzić o nienależyte wykonanie zobowiązania w ogólności, jak i sankcja ta jako odszkodowanie, może obejmować zdarzenia dotyczące konkretnych uchybień w zakresie sposobu wykonania zobowiązania (co do miejsca, co do jakości, co do czasu itp.). Warunkiem ważności zastrzeżenia kary umownej jest to, co wynika wprost z brzmienia przepisu art. 483 § 1 kc jej zastrzeżenie wyłącznie na wypadek niewykonania, czy też nienależytego wykonania o charakterze niepieniężnym. W razie zastrzeżenia kary umownej i wystąpienia okoliczności jej zapłaty, to obowiązek ten obciąża dłużnika niezależnie od wykazania szkody wywołanej przyczynami uzasadniającymi jej naliczenie. Obowiązek zapłaty ma w tym wypadku charakter bezwzględny. Kara umowna ma rekompensować ogół skutków, jakie towarzyszą niewykonaniu zobowiązania w sferze interesów wierzyciela. W judykaturze i piśmiennictwie wskazuje się, że zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się w pełni z zakresem ogólnej odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 471 kc). Kara umowna stanowiąc surogat odszkodowania podlega jednak pewnym modyfikacjom i uproszczeniom wpływającym zarówno z charakteru samej kary umownej, jak i jej celu, którym z jednej strony jest dyscyplinowanie stron stosunku obligacyjnego do wypełnienia wzajemnych świadczeń zgodnie z jego treścią, a z drugiej ułatwienie sytuacji dowodowej strony, na rzecz której taka kara umowna została zastrzeżona, przyspieszenie procedury związanej z naliczaniem odszkodowania i jego wypłatą. Wprawdzie, jak wskazano wyżej, zakres odpowiedzialności pokrywa się z zakresem odpowiedzialności na podstawie art. 471 kc jednak od przewidzianego tym przepisem odszkodowania kara umowna różni się tym, że przysługuje ona niezależnie od poniesionej szkody. Kwestia zależności kary umownej od okoliczności poniesienia rzeczywistej szkody oraz jej wysokości była przedmiotem licznych kontrowersji tak w orzecznictwie, jak i w literaturze. Ostatecznie za ugruntowane uznać należy stanowisko o niezależności kary umownej od poniesionej szkody. Przesłanką uzasadniającą zapłatę kary umownej nie jest szkoda, lecz niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, za które ponosi odpowiedzialność dłużnik (tak uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z dnia 6 listopada 2003 r., III CZP 61/03, LEX nr 81615, także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 494/09 LEX nr 653773). W związku z powyższym strona domagająca się zapłaty kary umownej nie musi w toku procesu wykazywać, że skutek niewykonania, czy też nienależytego wykonania zobowiązania poniosła szkodę. Podporządkowanie kary umownej podstawom odpowiedzialności kontraktowej (odpowiedzialność na zasadzie winy) sprawia, że uprawniony korzysta z domniemania winy wyrażonego w art. 471 kc. W związku z tym na dłużniku, w tych okolicznościach ciąży obowiązek wykazania, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2010 r., II CSK 180/10, LEX nr 970070). Podstawową przesłankę powstania roszczenia o zapłatę kary umownej (art. 483 k.c. w związku z art. 471 kc) stanowi niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania z przyczyn, za które odpowiada strona zobowiązana. Jednocześnie art. 472 k.c. ma charakter względnie obowiązujący, a więc dopuszcza możliwość odmiennych postanowień w umowie. Postanowienia umowy mogą modyfikować granice odpowiedzialności z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania i rozszerzać je także na okoliczności niezawinione. Zasadnicza (ustawowa) regulacja kary umownej przyjmuje jednak konstrukcję domniemanej winy w przypadku nienależytego wykonania zobowiązania. Strony w niniejszym procesie modyfikacji tej odpowiedzialności nie dokonały. Ze zwłoką (tzw. opóźnieniem kwalifikowanym) mamy do czynienia, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, a opóźnienie to jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (art. 476 kc). Chcąc zwolnić się od skutków zwłoki, musi udowodnić, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które nie odpowiada. Skoro powodowie podnieśli zarzut niezasadności obciążenia go karą umowną to zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu wyrażoną w art. 6 kc powinni wykazać, że nie ponoszą winy w przekroczeniu terminu zakończenia. Powód tym wymogom nie sprostał i nie wykazał, że przekroczenie terminu wykonania prac poprawkowych powstało wskutek okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie powodowie sprostali temu obowiązkowi. Jak wynika z zeznań świadka M. S. były opóźnienia w realizacji prac murarskich, nie było zamontowanych sufitów co uniemożliwiało powodom montaż lamp. Powyższą okoliczność- brak sufitów podwieszanych potwierdził także świadek strony pozwanej S. P.. W świetle powyższego zasadne okazały się twierdzenia strony powodowej, że nie ponosi winy za opóźnienie w realizacji prac.

Stan faktyczny Sąd ustalił w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, w warunkach art. 317 § 1 kpc, na podstawie dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu. Ponadto sąd dał wiarę przesłuchanym w sprawie świadkom, z tym, że zeznania świadka S. P. uwzględniono jedynie częściowo, gdyż z jednej strony wskazywał, że powodowie w sposób zawiniony doprowadzili do opóźnienia, z drugiej zaś strony przyznał fakt niewykonania sufitu podwieszanego, a czym zeznawał świadek M. S.. W ocenie sądu oczywistym jest, że skoro brakuje sufitu podwieszanego nie ma możliwości montażu lamp. Twierdzenie świadka S. P., że lampy powinny być montowane do stelaży z pominięciem sufitu są niewiarygodne. Nie przesłuchano świadka M. K., gdyż jak wynika z informacji przekazanych z Sądu Rejonowego w Gnieźnie świadek pracuje poza granicami Polski. Jedynie omyłkowo Sąd Okręgowy nie uchylił postanowienia dowodowego z dnia 27 stycznia 2014 roku. Przeprowadzone postępowanie dowodowe było wystarczające do ustalenia stanu faktycznego.

Biorąc powyższe pod uwagę zasądzono w punkcie I wyroku kwotę 33442,50 złotych z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 26 listopada 2012 roku. O odsetkach za opóźnieni orzeczono na podstawie art. 481 kc.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwaną. Na zasądzoną kwotę 12068 zł składa się uiszczona opłata od pozwu w wysokości (...), opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego- 17 złotych, oraz wynagrodzenie adwokata według stawek minimalnych stosownie do § 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie- tekst jednolity Dz. U z 2013 roku. poz. 461).

VIII GC 143/13

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)